

ПРАВО

МИТНІ ПРАВОВІДНОСИНИ

УДК 339.543

*І.Г. Бережнюк,
начальник Хмельницької митниці ДФС*

*О.О. Лазунін,
відповідальний за координацію та контроль за наданням
адміністративних послуг Хмельницької митниці Міндоходів*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕМІЩЕННЯ
ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ АДМІНІСТРАТИВНИЙ КОРДОН АР КРИМ

Постановка проблеми. У зв'язку з окупацією Автономної Республіки Крим (далі – АРК) внаслідок збройної агресії Російської Федерації більш як півроку спостерігалася невизначеність статусу цього півострова і порядку ведення господарських операцій з підприємствами цього півострова. З одного боку, Україною АРК розглядається як частина саме української території, на якій продовжує діяти виключно законодавство України. З іншого ж боку, на території АРК фактично розповсюджено суверенітет Російської Федерації. І хоча світовою спільнотою АРК не визнано як суб'єкт Російської Федерації, слід все ж таки визнати, що Україна не має сьогодні достатньо реальних інструментів впливу на ситуацію в окупованій території.

Відсутність чіткого визначення статусу АРК не дозволяла у період першої половини 2014 року мешканцям як самого півострова, так і материкової частини України, повною мірою усвідомити правові наслідки окупації та юридичних аспектів, пов'язаних з реалізацією прав громадян півострова, в тому числі пов'язаних з переміщенням осіб і товарів через вимушено створену лінію розмежування між Україною та її адміністративною одиницею.

Фактично, анексія АРК обумовила виникнення групи проблем правового регулю-

вання, пов'язаних з перетином кордону осіб і товарів між материковою частиною України та півостровом, відсутністю офіційної позиції України щодо відношення до факту окупації частини території та забезпечення гарантій мешканцям цих територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження особливостей функціонування спеціальних економічних зон (далі – СЕЗ), в тому числі їх вплив на соціально-економічний розвиток держави здійснювали вітчизняні та зарубіжні вчені: С. І. Бабкіна, В. К. Васенко, Н. П. Воловик, О. Д. Данілов, В. О. Кравченко, Н. О. Кухарська, М. А. Левицький, В. І. Ляшенко, Ю. В. Макогон, С. В. Приходько, М. В. Рязанцева, І. Ю. Сіваченко, В. О. Шевчук та ін. Питання митно-тарифної політики України досліджували вчені А. А. Дубініна, Ю. М. Дьомкін, І. Г. Бережнюк, П. В. Дзюбенко, В. І. Глухова, Т. М. Мельник, К. І. Новікова та інші, котрі, зокрема, з'ясовували поняття, мету, механізм здійснення митно-тарифного регулювання. Проте, питання правового регулювання переміщення товарів на територію сірих зон, таких як АРК залишилися поза увагою науковців.

Мета написання статті: дослідити особливості правового регулювання переміщення товарів через адміністративний кордон АРК.

Результати досліджень. Порядок перетинання фізичними особами адміністративного кордону вільної економічної зони «Крим» (далі – ВЕЗ «Крим»), прирівнюється до загального порядку перетину кордонів України з іншими іноземними державами [1]. Також на фізичних осіб, які перетинають адміністративний кордон ВЕЗ «Крим», поширюється дія розділу XII Митного кодексу України (далі – МКУ) [2] з урахуванням положень ст. 9 Закону України (далі – ЗУ) «Про створення вільної економічної зони «Крим» щодо переміщення валютних цінностей та ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» [3].

Громадяни України під час перетину адміністративного кордону ВЕЗ «Крим», керуючись нормами ЗУ «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» [4], мають право:

а) перетнути адміністративний кордон між ВЕЗ «Крим» та іншою територією України за умови пред'явлення будь-якого документа, визначеного ст. 5 ЗУ «Про громадянство України» [5] або ст. 2 ЗУ «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» [6];

б) перетнути адміністративний кордон ВЕЗ «Крим» із-за меж (за межі) державного кордону України за умови пред'явлення будь-якого документа, визначеного ст. 2 ЗУ «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України».

В свою чергу, іноземні громадяни та особи без громадянства при перетині адміністративного кордону ВЕЗ «Крим» керуються нормами ЗУ «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [7] з урахуванням того, що вони:

а) мають право перетнути адміністративний кордон ВЕЗ «Крим» за умови пред'явлення належного паспортного документа іноземця, визначеного пунктом 16 частини першої ст. 1 ЗУ «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», або посвідки на тимчасове проживання, визначеної п. 18 ст. 1 (за наявності підстав, визначених ч. 4 – 12 ст. 4 зазначеного Закону) [7];

б) у разі порушення правил перетину адміністративного кордону ВЕЗ «Крим» – підпадають під дію ст. 13 ЗУ «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»;

в) мають право перетнути адміністративний кордон ВЕЗ «Крим» у випадках та за процедурою, передбаченими Конвенцією Організації Об'єднаних Націй про статус біженців 1951 року [8].

Перша особливість правового регулювання досліджуваних відносин полягає у тому, що ЗУ «Про створення вільної економічної зони «Крим» є спеціальним законом, що визначає особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України згідно із ст. 13 ЗУ «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», створює вільну економічну зону «Крим» та врегульовує інші аспекти правових відносин між фізичними і юридичними особами, які знаходяться на тимчасово окупованій території або за її межами [9].

Як слідує з цього Закону, ВЕЗ «Крим» запроваджується у межах двох адміністративно-територіальних одиниць України: АРК та міста Севастополя. Адміністративний кордон між територією ВЕЗ «Крим» та іншою територією України збігається із суходільним адміністративним кордоном між АРК та Херсонською областю.

Територія ВЕЗ «Крим» не поширюється на виключну морську економічну зону України, визначену такою згідно з нормами Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 року [10] та Угодою про імплементацію частини XI Конвенції від 10 грудня 1982 року [11], а саме: на територіальне море України і прилеглі зони, протоки, що використовуються для міжнародного судноплавства, континентальний шельф, відкрите море, режим островів та міжнародний район морського дна, а також на повітряний простір над півостровом Крим, визначений таким відповідно до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 року [12]. На територію ВЕЗ «Крим» також поширюються норми Договору з відкритого неба 1992 року.

ВЕЗ «Крим» запроваджується на десять повних календарних років, починаючи з дня набрання чинності відповідного Закону [1]. Строк дії ВЕЗ «Крим» може бути продовжено або скорочено ЗУ. Функціонування ВЕЗ «Крим» під час режиму тимчасової окупації її території здійснюється з урахуванням особливостей, визначених розділом II «Перехідні положення» зазначеного Закону [1].

Другою особливістю правового регулювання ВЕЗ «Крим» є те, що на її території діє особливий правовий режим економічної діяльності фізичних та юридичних осіб, у тому числі особливий порядок застосування норм регуляторного, податкового та митного законодавства України, а також особливий режим внутрішньої та зовнішньої міграції фізичних осіб.

У межах ВЕЗ «Крим» створюється вільна митна зона (далі – ВМЗ), що за своїм функціональним типом є одночасно ВМЗ комерційного, сервісного та промислового типу згідно із ст. 430 МКУ.

Відповідно до ст. 130 МКУ «вільна митна зона – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а українські товари ввозяться на територію вільної митної зони із оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання». Правове регулювання діяльності вільних митних зон регулюється главою 62 МКУ [2].

Насамперед, впровадження на окупованій території ВЕЗ обумовлено необхідністю визначення статусу цієї території, який би передбачав особливий режим регулювання господарської діяльності при відсутності реальної можливості втручання з боку України в діяльність на такій території. Фактично, лише митний режим «вільна митна зона» певною мірою надає можливість окреслити юридичні аспекти господарської діяльності на непідконтрольній окупованій території.

Крім того, запровадження статусу ВЕЗ «Крим» дозволяє надати відповідної легітимності та врегулювати порядок здійснення господарських операцій, оскільки в умовах невизнання дії суверенітету Російської Федерації в АРК та віднесення АРК до території, яка перебуває під юрисдикцією України, виникла необхідність в урегулюванні оформлення взаємозв'язків між суб'єктами материкової частини та півострова. З урахуванням ситуації в цілому, такі взаємозв'язки мають бути прирівняні до зовнішньоекономічних.

З огляду на це, відповідно до ст. 6 зазначеного вище Закону, митні формальності, пов'язані з переміщенням товарів, транспортних засобів комерційного призначення та громадян через адміністративний кордон ВЕЗ «Крим», здійснюються у зонах митного контролю, розташованих у місцях, визначених у ст. 329 МКУ, як при переміщенні через митну територію України.

Товари, що були вироблені, достатньо перероблені або ввезені на митну територію України та випущені для вільного обігу на тимчасово окупованій території України до набрання чинності ЗУ «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», вважаються товарами українського походження, які вільно переміщуються на іншу територію України без застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності до 1 січня 2015 року [9].

Для цілей застосування податкового та митного законодавства договори, укладені між суб'єктами господарювання із місцезнаходженням (місце проживання) на території ВЕЗ «Крим» та іншими суб'єктами господарювання, є документами, що використовуються замість зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

Товари, які згідно з розділом II МКУ відповідають критеріям повністю вироблених, достатньо перероблених чи ввезені на митну територію України та випущені для вільного обігу на тимчасово окупованій території України, вважаються товарами походженням з України та вільно переміщуються на іншу територію України без за-

стосування будь-якого мита, передбаченого главою 42 МКУ, за умови подання сертифіката про походження товару з України, що видається торгово-промисловими палатами на іншій території України.

Таким чином, для здійснення господарської операції між суб'єктами господарювання материкової частини України та АРК необхідною умовою є письмовий контракт (інший документ, що його замінює), який наразі розглядається як зовнішньоекономічний договір (контракт). З огляду на це, та визначення АРК як вільної економічної зони, виникла передумова у здійсненні митних формальностей відносно товарів і транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються між материковою частиною та півостровом.

Особливості правового статусу АРК обумовили необхідність офіційного тлумачення законодавства у сфері митної справи Державною фіскальною службою України (далі – ДФС України) у листах. Зокрема, надано роз'яснення щодо митних формальностей при переміщенні товарів через межі ВЕЗ «Крим», а саме, при переміщенні українських товарів з іншої території України на територію ВЕЗ «Крим» для поміщення їх у митний режим вільної митної зони застосовується митна декларація типу «ЕК 24». При переміщенні іноземних товарів через іншу територію України з подальшим їх ввезенням на територію ВЕЗ «Крим» застосовуються:

– для доставки іноземних товарів у зону діяльності Херсонської або Запорізької митниць – митна декларація типу «ІМ 24 ЕЕ» (якщо декларантом цих товарів є резидент України із місцезнаходженням (місцем проживання) на іншій території України), «ТР 81 АА» або документи, що використовуються для декларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення у митний режим транзиту відповідно до ст. 94 МКУ;

– для поміщення іноземних товарів у митний режим «вільної митної зони» відповідна митна декларація типу «ІМ 24 ДЕ» або «ІМ 24 АА» [13].

При переміщенні товарів з території ВЕЗ «Крим» на іншу територію України

застосовуються типи митних декларацій з урахуванням митного режиму, дозволеного МКУ, в який поміщуються товари.

При цьому, якщо митне оформлення товарів у відповідний митний режим (крім внутрішнього транзиту) проводиться не Херсонською чи Запорізькою, а іншою митницею, то доставка товарів до такої іншої митниці оформлення здійснюється за митною декларацією типу «ТР 81 АА» або документом, що використовується для декларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення у митний режим транзиту відповідно до ст. 94 МКУ (у встановлених законодавством випадках – за умови обов'язкового надання митним органам забезпечення сплати митних платежів). Наприклад, для випуску у вільний обіг на іншій території України товарів з території ВЕЗ «Крим» застосовується митна декларація типу «ІМ 40».

При переміщенні товарів з території ВЕЗ «Крим» іншою територією України з подальшим їх вивезенням за межі іншої території України (у тому числі товарів українського походження з урахуванням положень п. 12.4 ст. 12 ЗУ № 1636-VII) [1], застосовується митна декларація типу «ЕК 11 АА» (у встановлених законодавством випадках – за умови обов'язкового надання митним органам забезпечення сплати митних платежів).

Що стосується місця митного оформлення, то митне оформлення українських товарів з материкової частини території України на територію ВЕЗ «Крим» здійснюється у відповідних підрозділах митного оформлення Херсонської та Запорізької митниць. Митне оформлення іноземних товарів через іншу територію України з подальшим їх ввезенням на територію ВЕЗ «Крим» здійснюється в митний режим «транзиту» – в пункті ввезення (пропуску) на іншу територію України; а для поміщення в митний режим «вільної митної зони» – у відповідних підрозділах митного оформлення Херсонської та Запорізької митниць. Митне оформлення товарів при їх переміщенні з території ВЕЗ «Крим» на іншу територію України здійснюється:

1) у відповідних підрозділах митного оформлення Херсонської та Запорізької митниць, або;

2) в будь-якому митному органі на іншій території України після доставки до такого органу за митною декларацією типу «ТР 81 АА» або документом, що використовується для декларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення у митний режим «транзиту» відповідно до ст. 94 МКУ. Митне оформлення товарів, що переміщуються з території ВЕЗ «Крим» іншою територією України з подальшим їх вивезенням за межі іншої території України, здійснюється у відповідних підрозділах митного оформлення Херсонської та Запорізької митниць.

Крім того, ДФС надано роз'яснення щодо порядку заповнення граф митних декларацій залежно від напрямку переміщення товару та митного режиму в який він поміщується [13].

Додаткові роз'яснення щодо митних формальностей при переміщенні товарів через межі ВЕЗ «Крим». Зокрема, передбачено можливість визнання недійсною митної декларації на товари, що були оформлені й пропущені митницями України на територію ВЕЗ «Крим», але не перетнули її меж. Також, передбачено необхідність внесення до графи 40 митної декларації відомостей про документ, за яким здійснювалось переміщення внутрішнім транзитом (у тому числі, додатково до відомостей про митну декларацію за якою здійснювалось переміщення товарів у режим «вільної митної зони») [14].

Додатково, вказаним листом роз'яснено порядок заповнення графи 37 митної декларації при оформленні періодичних митних декларацій, а також для ідентифікації операцій, що проводяться з товарами, які переміщуються через межі ВЕЗ «Крим» при: поміщенні товарів у митний режим вільної митної зони на території ВЕЗ «Крим»; зміні митного режиму товарів після перебування в митному режимі «вільної митної зони» на території ВЕЗ «Крим»; подальшій зміні митного режиму товарів, що переміщені з території ВЕЗ «Крим» на іншу територію

України (третім та четвертим знаками чотиризначного коду в другому підрозділі графи 37 митної декларації зазначається код «08»).

Крім цього, листом надано роз'яснення щодо здійснення ветеринарно-санітарного та фіто-санітарного контролю товарів, які переміщуються через адміністративний кордон ВЕЗ «Крим». Зокрема, з 13 жовтня 2014 року відповідно до розпорядження заступника Головного державного інспектора ветеринарної медицини від 10.10.2014 № 129 тимчасово заборонено ввезення з території ВЕЗ «Крим» на іншу територію України товарів, що підлягають ветеринарно-санітарному контролю [15]. Для товарів, що вивозяться з материкової частини України на територію ВЕЗ «Крим», необхідним є супроводження таких товарів ветеринарним свідоцтвом (форма Ф-1 або Ф-2). [14].

Результати фіто-санітарного контролю проведення такого контролю товарів, які переміщуються через адміністративний кордон ВЕЗ «Крим» не засвідчуються відбитками відповідних штампів на товаросупровідних документах. Результатом здійснення фіто-санітарного контролю товарів, що вивозяться з материкової частини України на територію ВЕЗ «Крим», є наявність карантинного сертифіката. Для товарів, що ввозяться з ВЕЗ «Крим» на материкову частину України, фіто-санітарний контроль на даний час може проводитись у митницях призначення.

Крім цього, обіг дерев'яного пакувального матеріалу територією України як супровідного матеріалу здійснюється за наявним маркуванням.

Щодо країни походження товару, то товари, які згідно з розділом II МКУ відповідають критеріям повністю вироблених, достатньо перероблених чи ввезені на митну територію України та випущені для вільного обігу на тимчасово окупованій території України, вважаються товарами походженням з України та вільно переміщуються на іншу територію України без застосування будь-якого мита, передбаченого главою 42 МКУ, за умови подання сертифіката про походження товару з України, що видається торгово-промисловими палатами на іншій території України [1].

Торгово-промисловою палатою України листом від 02.10.2014 № 3482/11.1.0-8 проінформовано, що для підтвердження походження товарів з ВЕЗ «Крим» буде видаватись сертифікат про походження товару форми «У-1» [16]. Сертифікати про походження товару форми «У-1» будуть засвідчуватись печатками та підписами уповноважених осіб торгово-промислових палат України (за винятком Торгово-промислової палати Криму та Севастопольської ТПП).

Слід відмітити, що тривалий час проблемним питанням було проведення розрахунків за товари, які вивозились з материкової частини на територію ВЕЗ «Крим» чи ввозились з території півострова на іншу частину території України. Окупація АРК спочатку призвела до фізичного припинення розрахунків між банківськими установами ВЕЗ «Крим» та банками материкової частини України. Згодом, постановою Правління Національного банку України від 06 травня 2014 року № 260 було відкликано та анульовано банківські ліцензії та генеральні ліцензії на здійснення валютних операцій окремих банків та ініційовано закриття банками відокремлених підрозділів, що розташовані на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя [17]. Зазначене вище обумовило, що досить тривалий час здійснення розрахунків за товари було можливим здійснити виключно за допомогою готівки. Враховуючи досить високу криміногенну ситуацію в межах прикордонної території з боку ВЕЗ «Крим» переміщення через новостворений кордон готівкових коштів несло значні ризики для підприємців.

Постановою Правління Національного банку України від 03.11.2014 № 699 «Про застосування окремих норм валютного законодавства під час режиму тимчасової окупації на території вільної економічної зони «Крим» було встановлено, що для цілей застосування нормативно-правових актів Національного банку України: особа, місцезнаходження якої (zareєстрована/ постійно проживає) на території вільної економічної зони «Крим» (далі – суб'єкт

Криму), прирівнюється до нерезидента (за інвестиційними операціями – до іноземного інвестора); а договори, укладені суб'єктами Криму із суб'єктами з місцезнаходженням (zareєстровані/ постійно проживають) на іншій території України (далі – материкова територія України), є документами, що використовуються замість зовнішньоекономічних договорів (контрактів) під час застосування нормативно-правових актів Національного банку України [18].

При цьому, перекази (платежі) з материкової території України на територію ВЕЗ «Крим» або з території ВЕЗ «Крим» на материкову територію України здійснюються в порядку, передбаченому нормативно-правовими актами Національного банку України для операцій з переказу коштів за межі України/в Україну. Такі перекази здійснюються в гривні або іноземній валюті відповідно до Класифікатора іноземних валют та банківських металів [19] (далі – іноземна валюта), з урахуванням ряду особливостей. Зокрема, резиденти здійснюють перекази в іноземній валюті та гривні на користь суб'єктів Криму з метою оплати зобов'язань, пов'язаних з розташованим на території Криму майном (крім цінних паперів), що було набуто цими резидентами до набрання чинності ЗУ «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України». Юридичні особи здійснюють такі перекази на підставі документів, що підтверджують право власності на таке майно, та документів, що підтверджують наявність підстав для здійснення оплати зобов'язань. Фізичні особи, які мають податкову адресу на іншій території України ніж ВЕЗ «Крим», зобов'язані задекларувати об'єкти житлової нерухомості, що перебувають в їх власності та розташовані на території ВЕЗ «Крим». Фізичні особи для здійснення переказів, що пов'язані з об'єктами житлової нерухомості, подають до банку документ про декларування. Виконання фізичними особами зобов'язань, пов'язаних з іншим майном, здійснюється банками на підставі документів, що підтверджують наявність

підстав для здійснення оплати зобов'язань. Переказ коштів з метою оплати зобов'язань, пов'язаних з розташованим на території АРК майном, резиденти здійснюють з власних поточних рахунків, відкритих в уповноважених банках. Інвестиції резидентів в об'єкти інвестиційної діяльності, розташовані (зареєстровані) на території АРК, забороняються.

Що стосується виконання суб'єктами АРК зобов'язань за кредитними договорами, що обслуговуються в уповноважених банках, то у разі надходження на користь уповноваженого банку-кредитора від суб'єкта АРК коштів у валюті, що відрізняється від валюти кредиту за кредитним договором, уповноважений банк зобов'язаний:

- здійснити купівлю, продаж (обмін) на міжбанківському валютному ринку України валюти, що надійшла в рахунок виконання зобов'язань позичальника за кредитним договором, у валюту кредиту;

- зарахувати куплену (обмінану) валюту або гривневий еквівалент проданої іноземної валюти в рахунок погашення вимог банку-кредитора за кредитним договором із відображенням у бухгалтерському обліку банку на відповідних рахунках операцій з погашення заборгованості за наданим кредитом (основного боргу), сплати процентів за кредитним договором тощо [20].

Розрахунки з метою виконання зобов'язань суб'єктами АРК за укладеними до набрання чинності ЗУ «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» кредитними договорами в гривнях перед уповноваженими банками та розрахунки за операціями, наведеними в абз. 3-5 п.п. 2, 3 цієї постанови, дозволяється здійснювати через кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях, що відкриті в уповноважених банках [1].

Зазначеною постановою Правлінням Нацбанку України також заборонено проведення на материковій території України операцій в російських рублях з:

- залучення вкладів (депозитів) за договорами банківського вкладу (депозиту),

у тому числі збільшення суми вкладу (депозиту), що були розміщені до набрання чинності ЗУ «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» [1], а також пролонгація таких договорів;

- надання коштів у кредит (позику), у тому числі за кредитами овердрафт, а також шляхом пролонгації строку користування кредитом (позикою) або його часткою за договором, укладеним до набрання чинності ЗУ «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України».

В свою чергу, банкам України вказано зупинити здійснення операцій за відкритими до набрання чинності ЗУ «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» рахунками юридичних осіб, місцезнаходження яких на території ВЕЗ «Крим», та вжити заходів щодо закриття таких рахунків.

Що стосується переміщення готівкових російських рублів через адміністративний кордон ВЕЗ «Крим», то згаданою постановою Правління Нацбанку України заборонено таке переміщення, за винятком переміщення готівкових російських рублів фізичними особами в сумі, що не перевищує в еквіваленті 10000 гривень, за умови їх усного декларування посадовій особі митниці.

Цією ж постановою передбачено, що на територію ВЕЗ «Крим» поширюються норми ЗУ «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» з урахуванням того, що:

- 1) електронні платіжні засоби, емітовані на території ВЕЗ «Крим», у тому числі як мобільний платіжний інструмент, не можуть використовуватися на іншій території України з метою ініціювання будь-якого грошового переказу;

- 2) електронні платіжні засоби, емітовані внутрішньодержавною платіжною системою або міжнародними платіжними системами, можуть використовуватися на території ВЕЗ «Крим».

Висновки. Фундаментом правового регулювання питань, пов'язаних з перетином кордону осіб і товарів між материковою частиною України та АРК стали ЗУ «Про створення вільної економічної зони «Крим» та ЗУ «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України». Інші питання урегульовані чинним законодавством України. З метою правильного та одноманітного застосування законодав-

ства України у митній сфері ДФС України офіційно розтлумачила у листах порядок заповнення граф митних декларацій залежно від напрямку переміщення товару та митного режиму в який він поміщується та здійснення певних митних процедур. Зокрема, роз'яснено порядок здійснення ветеринарно-санітарного та фіто-санітарного контролю товарів, які переміщуються через адміністративний кордон ВЕЗ «Крим».

ЛІТЕРАТУРА

1. Про створення вільної економічної зони «Крим» [Електронний ресурс] : закон України [прийнятий Верховною Радою України 12.08.2014 № 1636-VII]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1636-18>
2. Митний кодекс [Електронний ресурс] : закон [прийнятий Верховною Радою України 13.03.2012 року № 4495-VI]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
3. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму [Електронний ресурс] : закон України [прийнятий Верховною Радою України 28.11.2002 № 249-IV]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/249-15>
4. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні [Електронний ресурс] : закон України [прийнятий Верховною Радою України 11.12.2003 № 1382-IV]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>
5. Про громадянство України [Електронний ресурс] : закон України [прийнятий Верховною Радою України 18.01.2001 № 2235-III]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
6. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України [Електронний ресурс] : закон України [прийнятий Верховною Радою України 21.01.1994 № 3857-XII]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>
7. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства [Електронний ресурс] : закон України [прийнятий Верховною Радою України 22.09.2011 № 3773-VI]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
8. Про статус біженців [Електронний ресурс] : конвенція [прийнята Організацією Об'єднаних Націй 28.07.1951]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_011
9. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України [Електронний ресурс] : закон України [прийнятий Верховною Радою України 15.04.2014 № 1207-VII]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>
10. З морського права [Електронний ресурс] : конвенція [прийнята Організацією Об'єднаних Націй 10.12.1982]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_057
11. Про імплементацію частини XI Конвенції [Електронний ресурс] : угода [прийнята Організацією Об'єднаних Націй 10.12.1982]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_183
12. Про міжнародну цивільну авіацію [Електронний ресурс] : конвенція [прийнята ІКАО 07.12.1944]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_038
13. Роз'яснення про порядок заповнення митної декларації [текст] : лист [надісланий Державною фіскальною службою України 26.09.2014 № 5626/7/99-99-24-01-06-17].

14. Додаткові роз'яснення щодо митних формальностей при переміщенні товарів через межі ВЕЗ «Крим» [текст] : лист [надісланий Державною фіскальною службою України 28.10.2014 №5626/7/99-99-24-01-06-17].
15. Про тимчасову заборону ввезення з території ВЕЗ «Крим» на іншу територію України товарів, що підлягають ветеринарно-санітарному контролю [текст] : розпорядження [видане заступником Головного державного інспектора ветеринарної медицини 10.10.2014 № 129].
16. Про видачу сертифікату про походження товару форми «У-1» [текст] : лист [надісланий Державною фіскальною службою України 02.10.2014 № 3482/11.1.0-8].
17. Про відкликання та анулювання банківських ліцензій та генеральних ліцензій на здійснення валютних операцій окремих банків та ініційовано закриття банками відокремлених підрозділів, що розташовані на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя [текст] : постанова [видана Правлінням Національного банку України 06.05.2014 № 260].
18. Про застосування окремих норм валютного законодавства під час режиму тимчасової окупації на території вільної економічної зони «Крим» [текст] : постанова [видана Правлінням Національного банку України 03.11.2014 № 699].
19. Класифікатор іноземних валют та банківських металів [текст] : постанова [видана Правлінням Національного банку України 04.02.1998 № 34 (у редакції постанови Правління Національного банку України 02.10.2002 № 378, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 24.10.2002 № 841/7129, зі змінами)].
20. Про застосування окремих норм валютного законодавства під час режиму тимчасової окупації на території вільної економічної зони «Крим» постанова [видана Правлінням Національного банку України 03.11.2014 № 699].

Бережнюк І.Г., Лазунін О.О. Особливості правового регулювання переміщення товарів через адміністративний кордон АР Крим

Анотація. Стаття присвячена особливостям правового регулювання переміщення товарів через адміністративний кордон АРК. Проаналізовано порядок перетинання фізичними особами адміністративного кордону вільної економічної зони «Крим».

Ключові слова: правове регулювання, переміщення товарів, кордон, вільна економічна зона.

Бережнюк И.Г., Лазунин А.А. Особенности правового регулирования перемещения товаров через административную границу АР Крым

Аннотация. Статья посвящена особенностям правового регулирования перемещения товаров через административную границу АРК. Проанализирован порядок пересечения физическими лицами административной границы свободной экономической зоны «Крым».

Ключевые слова: правовое регулирование, перемещения товаров, граница, свободная экономическая зона.

Berezhnyuk IG, Lazunin OO Features of legal regulation of movement of goods across administrative borders of Autonomous Republic of Crimea

Abstract. The article is devoted to the peculiarities of the legal regulation of the movement of goods across the administrative border of the ARC. The analysis procedure for individuals crossing the administrative border of a free economic zone «Crimea».

Keywords: legal regulation of movement of goods, border, free economic zone.

